

FÓTI MIKLÓS – PÁNYA ISTVÁN

**BODROG VÁRMEGYE TELEPÜLÉSHÁLÓZATÁNAK
REKONSTRUKCIÓJA
A TÖRÖK DEFTEREK ALAPJÁN**

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA

ELENCHI

Seriem fundavit

PÁL FODOR

Redigunt

ANTAL MOLNÁR

ELKH | Eötvös Loránd
Research Network

Institutum Historicum Sedis Centralis
Studiorum Philosophicorum
Budapestini, 2022

MAGYAR TÖRTÉNELMI EMLÉKEK

ADATTÁRAK

FÓTI MIKLÓS – PÁNYA ISTVÁN

BODROG VÁRMEGYE TELEPÜLÉS-
HÁLÓZATÁNAK REKONSTRUKCIÓJA
A TÖRÖK DEFTEREK ALAPJÁN

A zombori és a bajai náhije települései 1578-ban

KJM KECSKEMÉTI
KATONA JÓZSEF
MÚZEUM

ELKH | Eötvös Loránd
Kutatási Hálózat

Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet,

Kecskeméti Katona József Múzeum

Budapest–Kecskemét, 2022

A kötet az ELKH Titkársága
és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
(NKFIH – OTKA K 132475. és K 132609. számú konzorciális projekt)
támogatásával jelent meg

A kötet megjelenését térképekkel támogatták:

Lektorálta: Fodor Pál és Molnár Antal
© Fóti Miklós – Pánya István, 2022
© BTK, Kecskeméti Katona József Múzeum, 2022

ISBN 978-963-416-315-2
ISSN 2064-0951

A borítón: Zombor ábrázolása 1697-ből (HM HIM IIIc 284);
részlet a török defterből (HU MNL OL 10500 0465);
Baja nyugati felének ábrázolása egy 18. századi térképen (MNL OL S12 DivXIII No 163)

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás,
a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát, az egyes fejezeteket illetően is

TARTALOM

Bevezetés

Bács-Kiskun megye középkori emlékeinek kutatása	11
A magyarországi hódoltság és hódoltsági peremvidék kataszteri iratainak (<i>tapu-defter</i>) feldolgozása	12
Szakirodalmi előzmények	14
Bodrog vármegye közigazgatás-története a 11. századtól a 16. század közepéig	17
Török közigazgatás kialakítása Bodrogban: a zombori náhije felállítása	22
Török közigazgatás kialakítása Bodrogban: a bajai náhije felállítása	23
Felhasznált források	24
Középkori és kora újkori magyarországi források	24
Török források	25
A térképek, mint a településazonosítás forrásai	27
Topográfiai információk a defterekben	28
A településhálózat összehasonlítása, levonható következtetések	32

A zombori náhije települései az 1578-as összeírásban

1. Szonbor városa (<i>nefs-i kasaba-ı Sonbor</i>)	41
2. Szabó Márton szigete, a nevezett város közelében (<i>Cezire-i Sabo Marton, nezd-i kasaba-ı mezbure</i>)	44
3. Szen László falu	44
4. Katymár puszta, Szentlászló falu közelében (<i>nezd-i karye-i Sen Laslo</i>)	46
5. Dolna Monostor falu	47
6. Gorna Sára falu	48
7. Barta falu	48
8. Kis Barta puszta	48
9. Csonopla falu	49
10. Alacsza Szállás Kalonyával (puszta)	49
11. Ilja falu Bánház pusztával	51
12. Szenház falu	51
13. Szenmiklós, más néven Zadbrez falu	52
14. Islova falu	52
15. Grabovcse falu	52
16. Kaja falu	53
17. Aranyas falu	55
18. Kis Szákova puszta Viszakova földjével	55
19. Legyán falu	56
20. Halomház falu	56

TARTALOM

21. Szen Lőrinc falu	56
22. Grigorofcse falu	58
23. Mise falu	58
24. Tomasofofcse Szállás (puszta), a nevezett falu (azaz Mise) közelében	60
25. Novaszél falu	60
26. Cserasincs falu, rájuk nélkül (<i>hali ez ra'iyyet</i>)	60
27. Gorna Dávidova	61
28. Bénye falu	61
29. Viprojacsa falu Tirnovcse és Szelisticsa földekkel	61
30. Izvizdar falu	62
31. Csipös falu	62
32. Szőlős falu	64
33. Komorás falu	64
34. Ordas falu	66
35. Mestörfalu puszta	66
36. Telek Szivács falu	66
37. Kolud városa (<i>varos-i Kolud</i>) Kis Kolud pusztával	67
38. Kecsene puszta, a nevezett város [azaz Kolud] közelében	68
39. Vatova puszta Harasztinával a nevezett város [azaz Kolud] közelében ..	70
40. Békavár puszta, a nevezett város [azaz Kolud] közelében	70
41. Gorna Varjas falu	70
42. Harasztina falu	72
43. Nagy Szonta falu	72
44. Sziplak puszta	73
45. Császló, más néven Kuruskova puszta, Nagy Szonta közelében	73
46. Gorna Szántova falu	74
47. Bresztács falu	74
48. Lepovács falu	75
49. Opatin falu	75
50. Bodorog falu	76
51. Tomasofofcse falu	77
52. Páka Szelevus falu	77
53. Dolna Dávidova falu	77
54. Bajmok, más néven Tovority (?) falu	78
55. Páka falu	78
56. Szredna Szántova falu	79
57. Dolna Baracska falu	79
58. Bortán falu	80
59. Jánosfalu puszta	80
60. Nagy Hetes, más néven Kupuszina falu	81
61. Kis Katalin falu	81
62. Orahova falu	82
63. Kis Márton puszta	82
64. Porecsin falu	82
65. Zsiva sziget, Dállal szemben (<i>Cezire-i Jivoa, der mukabele-i Dal</i>)	83
66. Oplicsa falu	83

TARTALOM

67. Vajszka falu	83
68. Dolna Petrofcse falu, Pality (?) nevű réttel	83
69. Doroszló falu	84
70. Tót Doroszló puszta	84
71. Fonova falu	84
72. Gorna Petrofcse falu	85
73. Dolna Varjas falu	85
74. Jákó Falu, más néven Reszánovity	85
75. Alatka puszta	86
76. Ivánja falu	86
77. Kis Patalo falu	86
78. Nagy Arnad falu	87
79. Gesztön falu	87
80. Iván Falu puszta	87
81. Erdeval puszta	89
82. Popofcse falu	89
83. Kengyes puszta, a nevezett falu [azaz Popofcse] közelében	89
84. Budenofcse, más néven Bila Csrkva falu Kit (?) pusztával	90
85. Bogyán, más néven Budenofcse falu	90
86. Prekaja falu	90
87. Kamendin, más néven Kuruseva puszta	90
88. Harcsán falu	91
89. Kis Lőrinc puszta, Harcsán közelében	91
90. Telekház falu	91
91. Kis Aranyad falu	92
92. Kis Szonta falu	92
93. Dolna Sáríja falu	93
94. Dolna Pavlofcse falu	93
95. Gorna Pavlofcse falu	94
96. Szent Iván falu	94
97. Pasznak puszta	94
98. Karga Kori falu	94
99. Pervanicsa falu	97
100. Odzsak-i Tatár falu	97
101. Kis Varjas falu	97
102. Erdeval falu Markovcse pusztával	99
103. Geszte falu	99
104. Csirilna Csrkva falu	100
105. Kis Telek puszta Csirilna Csrkva közelében	100
106. Szredna Sáríja falu	101
107. Vég puszta	101
108. Virbofcse puszta	101
109. Katymár falu Bátiregyház részjövdelemmel	102
110. Marinovcse (?) falu	102
111. Szen Márton falu	102
112. Gazja Bila puszta	105

TARTALOM

113. Nagy Patalova, más néven Rigycsa falu	105
114. Piperös falu	106
115. Siprák falu	106
116. Szen György falu	106
117. Dolna Szántova falu	107
118. Kuzsdin falu Csege és Bara Baraska (?) pusztával	107
119. Apsa falu	108
120. Girincsár falu	108
121. Koranja falu	108
122. Darvas puszta	108
123. Dolna Szenkirál falu	109
124. Gezejeva (?) falu	109
125. Kis Hetes	109
126. Dusija falu	110
127. Udvar	112
128. Csöde puszta	112
129. Szentmiklós falu	112
130. Páris falu	114
131. Varfel Szákova falu	114
132. Nagy Telek Van falu	116
133. Kis Telek Van puszta	118
134. Szen Dimitre falu	118
135. Gorna Szenkirál, más néven Kernája falu	118
136. Kis Szenkirál puszta	118
137. Szen Tomás puszta	118
138. Tót Faluja falu	119
139. Györtyános falu	119
140. Berek falu (ráják nélkül)	119
141. Mala Baracska puszta	120
142. Gara falu	120
143. Répa Királ puszta	120

A bajai náhije települései 1578-ban

144. Baja	121
145. Csószapa, más néven Jankó Szállás	123
146. Szen Dimitre puszta	123
147. Tótház falu	123
148. Nádudvar falu	123
149. István Megye falu	124
150. Szen György puszta	124
151. Kakucs puszta	124
152. Cserasz szántó	124
153. Kozoház falu	125
154. Bikity falu	125
155. Kákony falu	125
156. Csege puszta	125

TARTALOM

157. Árikház falu Fekető Telek földjével	126
158. Monostor falu	126
159. Temérdekház falu	128
160. Mátéház falu	128
161. Baskút falu	128
162. Csanád falu	129
163. Kördfilös puszta	131
164. Szent István puszta	131
165. Borsot falu	131
166. Szinte, más néven Irgyavicsa falu	132
167. Tárnak, más néven Csatál Kilisze falu	133
168. II Baracska falu	136
169. Csávol falu	137
170. Totinca falu	137
171. Szen Pál falu	139
172. Halmás falu	139
173. Zside falu	140
174. Gyurgyin falu	140
175. Szent Iván falu	143
176. Szeremlán falu	143
177. Pongorács puszta	145
178. Pete puszta	145
179. Rém falu	145
180. Borota falu	146
181. Gorna Aranyas falu	146
182. Besenyő falu	146
183. Ságod, más néven Ződegyház falu	146
184. Jobágy puszta	147
185. Barátfőd	147
186. Izsér puszta	147
187. Bál és Kis Bál puszták és a határaikon belüli erdő	149
188. Szentegyház, más néven Torokház puszta	149
189. Szen Királ és Kopány csiftlikje	149
Térképek	151
Rövidítések	157
Irodalomjegyzék	159
Mellékletek	
I. Melléklet	165
II. Melléklet	167